

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์

เนื้อหาที่จะนำมาเสนอในบทนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล และอธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งรวบรวมจากแหล่งข้อมูล 2 แห่ง ด้วยกันคือ

1. คำตอบในแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจากอาจารย์ประจำในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยผู้เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ในการวิจัยนี้ได้แจกแบบสอบถามให้กับอาจารย์ผู้เป็นกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 93 ชุด ปรากฏว่าสามารถรวบรวมแบบสอบถามคืนได้เป็นจำนวน 85 ชุด (91.40%)
2. รายการเอกสารอ้างอิงท้ายบทความวิชาการของอาจารย์ผู้เป็นกลุ่มตัวอย่าง และเป็นผู้ที่ตอบแบบสอบถามสำหรับการวิจัย ซึ่งนับจำนวนรายการเอกสารอ้างอิงดังกล่าวนี้ ได้รวม 842 รายการ จากจำนวนบทความวิชาการทั้งหมด 85 บทความ (ภาคผนวก ข) พิสัยของจำนวนรายการเอกสารอ้างอิงเท่ากับ 2-57 ซึ่งสามารถคำนวณค่าฐานนิยม และมัธยฐาน ได้เท่ากับ 8 และ 8.5 ตามลำดับ ส่วนบทความวิชาการทั้ง 85 บทความนี้ สามารถแยกตามลักษณะวิชาออกเป็น 4 กลุ่มสาขาวิชา คือ สาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ และสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ตามการแบ่งกลุ่มภาควิชาที่เปิดสอนในบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2528: 1-3) ได้ดังตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนบทความแยกตามกลุ่มสาขาวิชา

กลุ่มสาขาวิชา	จำนวนบทความ	เปอร์เซ็นต์
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ	16	18.82
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ	12	14.12
สาขาวิชาสังคมศาสตร์	27	31.77
สาขาวิชามนุษยศาสตร์	30	35.29
รวม	85	100.00

รายละเอียดของเนื้อหาบทวิทยุได้แบ่งกล่าวเป็น 3 ตอน โดยอาศัยวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลและอธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) พฤติกรรมการอ้างอิงเพื่อประกอบการเขียนงานวิชาการของอาจารย์ประจำในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2) ประเภทของเอกสารที่อาจารย์ใช้เพื่อการอ้างอิง

3) แหล่งเก็บเอกสารที่อาจารย์ใช้เพื่อการอ้างอิง

1. พฤติกรรมการอ้างอิงเพื่อประกอบการเขียนงานวิชาการของอาจารย์ประจำในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในการประมวลผลการวิจัยเพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการอ้างอิงเพื่อประกอบการเขียนงานวิชาการของอาจารย์ประจำในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากคำตอบในแบบสอบถาม ข้อ 1-4, ข้อ 6-8 และ ข้อ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับสาเหตุของการอ้างอิง เอกสารอ้างอิง ความตั้งใจศึกษาเอกสารที่อ้างอิง

ระดับการศึกษาเอกสารที่อ้างถึง จำนวนเอกสารที่อาจารย์ผู้เขียนบทความได้ทำการศึกษา
 จริงแต่มีได้นำมาอ้างถึงพร้อมด้วยสาเหตุของการไม่อ้างถึง สำหรับเอกสารที่ได้รับการ
 อ้างถึงนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาถึงระดับความสำคัญของเอกสารต้องานเขียน และศึกษาความ-
 สัมพันธ์ระหว่างระดับความสำคัญของ เอกสารกับความตั้งใจศึกษาเอกสารที่อ้างถึง ความ-
 สัมพันธ์ระหว่างระดับความสำคัญของ เอกสารกับระดับการศึกษาเอกสารที่อ้างถึง ซึ่งได้
 ข้อสรุปต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้

1.1 สาเหตุของการอ้างถึงเอกสารอ้างอิงในการเขียนบทความวิชาการ

เพื่อศึกษาสาเหตุของการอ้างถึงนั้นผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากคำตอบข้อ 1 ในแบบสอบถาม
 แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ เพื่อหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบน-
 มาตรฐาน ค่าร้อยละที่คำนวณได้นี้จะทำให้ทราบถึงจำนวนของผู้ที่ตระหนักถึงเหตุผลแต่ละข้อ
 ของการอ้างถึง เอกสารอ้างอิง ส่วนค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจะทำให้ทราบถึง
 ระดับของการตระหนักถึง เหตุผลแต่ละข้อของการอ้างถึงเอกสารอ้างอิง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้
 กำหนดเกณฑ์เพื่อศึกษาระดับของการตระหนักถึง เหตุผลแต่ละข้อดังนี้

3.6 - 4.0	ระดับมากที่สุด
2.6 - 3.5	ระดับมาก
1.6 - 2.5	ระดับปานกลาง
1.0 - 1.5	ระดับน้อย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยในเรื่องนี้ได้ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สาเหตุของการอ้างถึงเอกสารอ้างอิงในการเขียนบทความวิชาการ

สาเหตุของการอ้างถึง	มีได้ค่านึงถึง		ระดับการค่านึงถึง	
	จำนวน(%)	จำนวน(%)	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
เพื่อเป็นการยืนยันข้อมูล ข้อเท็จจริงนั้นถูกต้อง	2 (2.35)	83 (97.65)	3.25	0.97
เพื่อแจ้งให้ผู้อ่านได้ทราบ ถึงแหล่งที่มาของวิธีการ เครื่องมือ ฯลฯ ที่ใช้ใน การวิจัย	4 (4.71)	81 (95.29)	3.49	0.69
เพื่อให้ผู้อ่านมีภูมิหลังเป็น พื้นฐานในการอ่านต่อไป	7 (8.24)	78 (91.76)	3.17	0.81
เพื่อให้เกียรติเจ้าของ งานเดิม	9 (10.59)	76 (89.41)	3.30	0.98
เพื่อสร้างความ น่าเชื่อถือให้กับ บทความวิชาการ	11 (12.94)	74 (87.06)	2.78	0.92
เพื่อให้รายละเอียด อันจะนำผู้อ่านไปสู่ เอกสารซึ่งไม่เป็นที่ แพร่หลาย หรือเอกสาร ที่ค้นคว้า แต่มีผู้อ้างถึงน้อย	23 (27.06)	62 (72.94)	2.52	1.20

ตารางที่ 2 (ต่อ) สาเหตุของการอ้างอิงเอกสารอ้างอิงในการเขียนบทความวิชาการ

สาเหตุของการอ้างอิง	มีได้ค่านึงถึง	ค่านึงถึง	ระดับความค่านึงถึง	
	จำนวน(%)	จำนวน(%)	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
เพื่อวิเคราะห์ วิจัยงานเขียนของนักวิชาการ คนอื่น ๆ	31 (36.47)	54 (63.53)	2.24	1.02
เพื่อกระตุ้นให้นักวิจัย ตระหนักถึงงานวิจัยที่ จะมีต่อมานอนาคต อื่น ๆ	31 (36.47)	54 (63.53)	2.44	1.03
	-	8 (100.00)	4.00	0.00

จากตารางที่ 2 ข้างต้นจะเห็นได้ชัดเจนว่า สาเหตุของการอ้างอิงที่อาจารย์ผู้เขียนบทความวิชาการค่านึงถึงมากที่สุดคือ เพื่อเป็นการยืนยันว่าข้อมูลข้อเท็จจริงนั้นถูกต้อง โดยมีจำนวนอาจารย์ที่ค่านึงถึงเหตุผลข้อนี้มากที่สุดถึง 83 ท่าน (97.65%) มีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการตระหนักถึงเหตุผลข้อนี้เท่ากับ 3.25 และ 0.97 ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่าระดับของการตระหนักถึงเหตุผลของการอ้างอิงข้อนี้อยู่ที่ระดับมาก และมีผู้ตอบเหตุผลอื่น ๆ จำนวน 8 ท่าน สรุปเหตุผลได้ดังนี้คือ เพื่อเป็นการเปรียบเทียบผลงานวิจัยที่กำลังเสนอกับงานของผู้อื่นหรืองานที่ได้มีผู้ทำมาแล้ว เพื่อให้รายละเอียดในสาขาวิชาหนึ่ง ๆ แก่ผู้ที่สนใจอื่น ๆ และเพื่อให้มหาวิทยาลัยได้ตระหนักถึงความจำเป็นรับด่วนที่จะต้องแก้ไข และบูรณาการหลายสาขาวิชาไว้ด้วยกัน ทั้งนี้มีอาจารย์ที่ค่านึงถึงเหตุผลแต่ละประการข้างต้นเพียงประการละ 1 - 2 ท่านเท่านั้น แต่มีระดับของการตระหนักถึง

ในระดับมากที่สุด

1.2 ความตั้งใจศึกษาเอกสารที่อ้างอิงในการเตรียมเพื่อเขียนบทความวิชาการ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล จากคำตอบข้อ 3 ในแบบสอบถามแล้วนำมาคำนวณหาความถี่ และ ร้อยละ ทำให้ได้ผลสรุปตามตารางที่ 3 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเอกสารที่ได้รับการอ้างอิงส่วนใหญ่ เป็นเอกสารที่อาจารย์ผู้เขียนบทความวิชาการตั้งใจศึกษาโดยเฉพาะสำหรับงานเขียน คือ มีจำนวนถึง 471 รายการ (55.94%) และพบว่าเอกสารที่อ้างอิงจำนวน 65 รายการ (7.72%) เป็นเอกสารที่อาจารย์ผู้เขียนบทความมิได้ตั้งใจศึกษาโดยตรงแต่พบว่ามี การอ้างอิงจากเอกสารที่ใช้

ตารางที่ 3 ความตั้งใจศึกษาเอกสารที่อ้างอิงในการเตรียมเพื่อเขียนบทความวิชาการ

ความตั้งใจศึกษาเอกสารที่อ้างอิง	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ตั้งใจศึกษาสำหรับงานเขียนนี้โดยเฉพาะ	471	55.94
ศึกษามาก่อนโดยมิได้ตั้งใจใช้กับงานเขียนนี้	306	36.34
มิได้ตั้งใจศึกษาโดยตรง แต่พบว่ามี การอ้างอิง	65	7.72
จากเอกสารที่ใช้		
รวม	842	100.00

1.3 ระดับการศึกษาเอกสารที่อ้างอิงของอาจารย์ผู้เขียนบทความวิชาการ

ในเรื่องระดับการศึกษาเอกสารที่อ้างอิงในบทความวิชาการอาจารย์ผู้เขียนบทความนี้ ผู้วิจัยได้แยกเป็น 3 ระดับ คือ ทำการศึกษาอย่างละเอียด พอประมาณ และมีได้ทำการศึกษาเลย แม้ว่าคำตอบจากแบบสอบถามข้อ 4 เกี่ยวกับระดับการศึกษาเอกสารที่อ้างอิง

ทั้ง 3 ระดับนี้จะขึ้นอยู่กับวิจารณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละท่านเป็นสำคัญซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถจำกัดความหรือกำหนดค่าน้ำหนักที่แน่นอนได้ก็ตาม แต่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามตารางที่ 4 ช่วยบ่งชี้ให้ทราบว่าจากจำนวนเอกสารที่อ้างถึงทั้งหมด 842 รายการ ส่วนใหญ่ (69.48%) จะเป็นเอกสารที่อาจารย์ผู้เขียนบทความได้ทำการศึกษาอย่างละเอียด รองลงมา (27.67%) เป็นเอกสารที่อาจารย์ผู้เขียนบทความได้ทำการศึกษาอย่างพอประมาณ และมีเพียงส่วนน้อยเพียง 24 รายการ (2.85%) ของเอกสารที่อ้างถึงซึ่งอาจารย์ผู้เขียนบทความมิได้ศึกษาเลย จากจำนวนอาจารย์ 7 ท่าน

ตารางที่ 4 ระดับการศึกษาเอกสารที่อ้างถึง

ระดับการศึกษาเอกสารที่อ้างถึง	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ทำการศึกษาเอกสารที่อ้างถึงอย่างละเอียด	585	69.48
ทำการศึกษาเอกสารที่อ้างถึงอย่างพอประมาณ	233	27.67
มิได้ทำการศึกษาเอกสารที่อ้างถึงเลย	24	2.85
รวม	842	100.00

เอกสารจำนวน 24 รายการ ซึ่งอาจารย์ผู้เขียนบทความอ้างถึงทั้งหมดมิได้ศึกษาเลยนั้น สามารถประมวลสาเหตุของการอ้างถึงได้ตามตารางที่ 5 ซึ่งปรากฏว่าสาเหตุที่มีผู้ตอบมากที่สุด (37.50%) คือเนื่องจากอาจารย์ผู้เขียนบทความได้ซื้อพร้อมบรรณานุกรมของเอกสารมาแต่ค้นดูเล่มไม่พบ ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อเรื่องแล้วเห็นว่ามีความสัมพันธ์กับเรื่องที่เขียน อันดับรองลงมา (25.00%) เป็นเหตุผลเนื่องจากอาจารย์ผู้เขียนเห็นว่า เป็นเอกสารที่ใคร ๆ ก็นิยมอ้างถึงกันสำหรับบทความวิชาการในสาขาวิชาที่เขียน นอกจากนี้ก็เนื่องจากเหตุผลอื่น ๆ เช่น เหตุผลที่ว่าในหลายกรณีความต้องการจะอ้างถึงกรณีศึกษา

(case study) ลักษณะเดียวกับที่เคยมีคนอ้างไว้แล้วก็น่าจะอ้างรวมถึงผู้อื่นอ้างไว้แล้วด้วย เพราะกรณีศึกษานี้ยังมีเอกสารอ้างอิงมาก ๆ ยิ่งน่าจะดีสำหรับผู้ที่ต้องการจะไปศึกษารายละเอียด หรือเป็นเอกสารที่อาจารย์ผู้เขียนบทความเคยทราบว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการวิจัย ซึ่งในการทำวิจัยครั้งนี้ได้อ่าน แต่อ้างถึงเพราะมั่นใจว่าใช้ได้ไม่ผิดเหตุผลอื่นได้แก่ เป็นเอกสารในสาขาวิชาที่เขียนบทความ จึงอ้างถึงไว้เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับสาขาวิชานั้น เหตุผลเพื่อเป็นหลักฐานให้ผู้ที่สนใจค้นคว้าต่อไป เป็นหนังสือหายากและอยู่ในต่างประเทศ หรือเป็นแนวความคิดใหม่ที่ยังไม่มีในประเทศไทย ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 16.67 เปอร์เซ็นต์ ส่วนนี้ล้วนแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการอ้างถึงในอีกลักษณะหนึ่ง

ตารางที่ 5 สาเหตุของการอ้างถึงเอกสารที่มิได้ศึกษาจริง

สาเหตุ	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
เป็นเอกสารที่ใคร ๆ ก็ใช้อ้างถึงกันสำหรับบทความวิชาการในสาขาวิชาที่เขียน	6	25.00
ได้ชื่อพร้อมบรรณานุกรมของเอกสารมาแต่ค้นตัวเล่มไม่ได้ ซึ่งพิจารณาชื่อเรื่องแล้วเห็นว่ามีความสัมพันธ์กับเรื่องในบทความวิชาการที่เขียน	9	37.50
เชื่อว่ามียารายการเอกสารอ้างอิงมาก ๆ จะช่วยให้บทความวิชาการที่เขียนดูน่าเชื่อถือมากขึ้น	5	20.83
อื่น ๆ	4	16.67
รวม	24	100.00

1.4 จำนวนเอกสารที่อาจารย์ผู้เขียนบทความได้ทำการศึกษาจริง แต่มิได้นำมาอ้างอิงพร้อมด้วยสาเหตุของการไม่อ้างอิง จากจำนวนเอกสารที่อ้างอิงทั้งหมด 842 รายการ โดยอาจารย์ผู้เขียนบทความรวม 85 ท่านที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า มีอาจารย์ผู้เขียนบทความวิชาการเป็นจำนวนถึง 70 ท่าน (82.35%) ยังมีเอกสารที่ท่านได้ทำการศึกษาจริงสำหรับงานเขียนนี้ แต่มิได้ลงไว้ในรายการเอกสารอ้างอิงที่อ้างอิง ทั้งนี้ได้จำแนกช่วงของจำนวนเอกสารที่มิได้นำมาอ้างอิงทั้ง ๆ ที่ได้ทำการศึกษาจริง เป็น 5 ช่วง คือ 1 - 5 รายการ 6 - 10 รายการ 11 - 15 รายการ และ 16 - 20 รายการ ปรากฏว่าจำนวนเอกสารช่วง 1 - 5 รายการเป็นช่วงที่อาจารย์ผู้เขียนจำนวนมากที่สุด 39 ท่าน (55.71%) ระบุว่าได้ศึกษาจริงแต่ มิได้มีการอ้างอิง ตามรายละเอียดในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนเอกสารที่อาจารย์ผู้เขียนบทความวิชาการได้ศึกษาจริง แต่มิได้อ้างอิง

จำนวนเอกสารที่ศึกษาจริง แต่มิได้นำมาอ้างอิง	อาจารย์ผู้เขียนบทความวิชาการ	
	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
1 - 5 รายการ	39	55.71
6 - 10 รายการ	13	18.57
11 - 15 รายการ	7	10.00
16 - 20 รายการ	1	1.43
มากกว่า 20 รายการ	10	14.29
รวม	70	100.00

สำหรับสาเหตุที่อาจารย์ผู้เขียนบทความวิชาการไม่อ้างอิงเอกสารที่ได้ทำการ
ศึกษาจริงสำหรับงานเขียนนี้ตรงรายละเอียดข้างต้นนั้น พบว่าสาเหตุสำคัญที่มีผู้ตอบมากที่สุด
(33.33%) คือสาเหตุเนื่องจากเห็นว่าเป็นการศึกษาเพียงเพื่อนำแนวคิด วิธีการ ฯลฯ
มาดัดแปลงใช้ในงานเขียนของตนเท่านั้น โดยมีได้นำมาใช้ตรง ๆ ส่วนสาเหตุที่มีผู้ตอบ-
น้อยที่สุด (13.68%) ได้แก่เหตุผลอื่น ๆ ตามรายละเอียดในตารางที่ 7 เหตุผลอื่น ๆ นี้
ก็ได้แก่ เป็นเอกสารที่ศึกษาแล้วพบว่าไม่มีเรื่องหรือเนื้อหาคล้าย ๆ กับเอกสารที่ได้อ้างอิง
ไว้แล้ว เป็นเอกสารที่ศึกษาเพื่อหาความรู้เบื้องต้นสำหรับงานเขียน เป็นเอกสารที่มีได้
อยู่ในรูปของหนังสือหรือสิ่งตีพิมพ์ เช่น เป็นตัวอย่างพันธุ์ไม้แห้ง (Herbarium specimen)
เป็นเพราะขาดรายละเอียดทางบรรณานุกรม เป็นเอกสารที่มีเนื้อหาหมกและละเอียดเกิน
ความจำเป็น หรือเป็นเพราะการอ้างอิงชื่อหนังสือมาก ๆ บางครั้งเป็นความนิยมมากกว่า
ความจำเป็น เป็นต้น

ตารางที่ 7 สาเหตุที่ไม่อ้างอิงเอกสารที่ศึกษาจริงในการเตรียมเพื่อเขียนบทความวิชาการ

สาเหตุที่ไม่อ้างอิง	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
เป็นการศึกษาเพื่อนำแนวคิด วิธีการ ฯลฯ มาดัดแปลงใช้ในงานเขียนเท่านั้น	39	33.33
เพราะพิจารณาเห็นว่ามีความสัมพันธ์กับเรื่อง ในบทความที่เขียนไม่มาก	35	29.91
เพราะมิได้คัดลอก หรือคัดลอกส่วนใด ๆ มากล่าวไว้ในบทความที่เขียนเลย	27	23.08
อื่น ๆ	16	13.68

1.5 ระดับความสำคัญของเอกสารที่อ้างอิง ในจำนวนเอกสารที่อ้างอิงทั้งหมด 842 รายการนั้น ในการวิจัยนี้ได้ศึกษาถึงความสำคัญหรือความจำเป็นของเอกสารสำหรับการเขียนบทความวิชาการของคณาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วย ซึ่งปรากฏว่าเอกสารที่อ้างอิงส่วนใหญ่ (59.38%) เป็นเอกสารที่สำคัญและจำเป็นมากสำหรับงานเขียน มีเพียงส่วนน้อยมาก (2.02%) ที่อาจารย์ผู้เขียนบทความวิชาการระบุว่า เป็นเอกสารที่มีความสำคัญน้อยมากหรือไม่จำเป็น ซึ่งจะมีหรือไม่ก็ได้สำหรับงานเขียนนี้ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ความสำคัญของเอกสารที่อ้างอิงสำหรับการเขียนบทความวิชาการ

ความสำคัญของ เอกสารที่อ้างอิง	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
เป็นเอกสารสำคัญและจำเป็นมาก	500	59.38
เป็นเอกสารสำคัญและจำเป็นปานกลาง	281	33.37
เป็นเอกสารสำคัญและจำเป็นน้อย	44	5.23
เป็นเอกสารสำคัญน้อยมากหรือไม่จำเป็น	17	2.02
รวม	842	100.00

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความสำคัญของเอกสารที่อ้างอิง ซึ่งปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามรายละเอียดในตารางที่ 7 กับความตั้งใจศึกษาเอกสารที่อ้างอิงตามรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 3 และระดับการศึกษาเอกสารที่อ้างอิง ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 4 จะได้ข้อสรุปว่าเอกสารที่จำเป็นมากเป็นเอกสารที่อาจารย์ผู้เขียนบทความวิชาการนอกจากจะตั้งใจใช้ศึกษาโดยเฉพาะสำหรับงานเขียนนี้แล้วยังทำการศึกษาเอกสารอย่างละเอียดอีกด้วยดังมีจำนวนรวมเท่ากับ 62.80

และ 89.20 เปอร์เซนต์ ตามลำดับ ในขณะที่เดียวกันจะเห็นว่าเอกสารที่อาจารย์ผู้เขียนบทความวิชาการมิได้ตั้งใจศึกษาโดยตรงแต่พบว่ามีอ้างอิงถึงจากเอกสารที่ใช้ หรือเอกสารที่อาจารย์ผู้เขียนมิได้ศึกษาเลยนั้นจะเป็นเอกสารที่ไม่สำคัญหรือไม่จำเป็น ซึ่งจะมีหรือไม่ก็ได้สำหรับงานเขียนนี้ ซึ่งมีจำนวนรวมเท่ากับ 94.12 และ 58.82 เปอร์เซนต์ ตามลำดับ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 9 และตารางที่ 10

ตารางที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างความสำคัญของเอกสารที่อ้างอิงกับความตั้งใจศึกษา-เอกสาร

ความตั้งใจศึกษา	ความสำคัญของเอกสารที่อ้างอิง			
	<u>จำเป็นมาก</u>	<u>ปานกลาง</u>	<u>น้อย</u>	<u>ไม่จำเป็น</u>
เอกสารที่อ้างอิง	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)
ตั้งใจศึกษาโดยเฉพาะ	341(62.80)	136(48.40)	20(45.46)	1(5.88)
ศึกษามาก่อนโดยมิได้ตั้งใจใช้กับงานเขียน	181(36.20)	113(40.21)	12(27.27)	-(-)
มิได้ตั้งใจศึกษาโดยตรง แต่พบว่ามีอ้างอิงจากเอกสารที่ใช้	5(1.00)	32(11.39)	12(27.27)	16(94.12)
รวม	500(100)	281(100)	44(100)	17(100)

ตารางที่ 10 ความสัมพันธ์ระหว่างความสำคัญของเอกสารที่อ้างอิงกับระดับการศึกษา
เอกสารที่อ้างอิงสำหรับการเขียนบทความวิชาการ

ระดับการศึกษา	ความสำคัญของเอกสารที่อ้างอิง			
	จำเป็นมาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่จำเป็น
เอกสารที่อ้างอิง	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)
ศึกษาอย่างละเอียด	446(89.20)	131(46.62)	6(13.64)	2(11.77)
ศึกษาอย่างพอประมาณ	54(10.80)	138(49.11)	36(81.82)	5(29.41)
มิได้ศึกษาเลย	-(-)	12(4.47)	2(4.54)	10(58.82)
รวม	500(100)	281(100)	44(100)	17(100)

1.6 การค้นคว้าเอกสารที่อ้างอิงในบทความวิชาการ ในการค้นคว้าเอกสาร
เพื่อเตรียมเขียนบทความวิชาการนี้ ผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่อาจารย์ผู้เขียนจะเป็นผู้
กระทำการค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งมีจำนวนถึง 51.76 เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่ 48.24
เปอร์เซ็นต์เป็นกลุ่มอาจารย์ที่มิได้ช่วยในการค้นคว้าเอกสารที่ต้องการ โดยมีบรรณารักษ์เป็น
ผู้ช่วยในการค้นคว้าเอกสารมากที่สุด ตามรายละเอียดในตารางที่ 11

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 ผู้ช่วยคณบดีว่าเอกสารที่อ้างอิงในบทความวิชาการ

ผู้ช่วยคณบดีว่าเอกสารที่อ้างอิง	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
บรรณาธิการ	17	41.46
นิตยช่วยงาน	11	26.83
เพื่อน	10	24.39
เลขานุการ	2	4.88
บุคคลอื่น ๆ	1	2.44
รวม	41	100.00

ในการค้นคว้าเอกสารที่อ้างอิงนี้มีอาจารย์ผู้เขียนบทความวิชาการเพียง 28 ท่าน (32.94%) เท่านั้นที่ไม่ประสบปัญหาใด ๆ ในการค้นคว้า แต่อาจารย์ส่วนที่เหลือ ซึ่งมีจำนวนถึง 57 ท่าน (67.06%) ต้องประสบปัญหาในการค้นคว้าศึกษาเอกสารอ้างอิงที่อ้างอิง ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุด 51.06 เปอร์เซ็นต์ เป็นปัญหาเนื่องจากห้องสมุดไม่มีเอกสารที่ต้องการ และเพียง 9.58 เปอร์เซ็นต์ เป็นปัญหาอื่น ๆ ที่พบน้อยที่สุดได้แก่ ต้องเสียเวลามากกับการค้นคว้าเพราะเป็นเอกสารหรือข้อมูลที่ต้องไปรวบรวมจากหน่วยงานเจ้าของเรื่องซึ่งห้องสมุดไม่อาจจัดหามาให้ทั้งหมดได้ หรือเพราะค่าบริการในการใช้บริการค้นข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลในต่างประเทศมีราคาสูง ทำให้ต้องค้นคว้าเอง ต้องเสียเวลารอสำเนาเอกสารหรือต้นฉบับเอกสารที่สั่งซื้อจากต่างประเทศโดยตรงเพราะไม่มีในประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่ว่าเอกสารส่วนที่ค้นได้ในประเทศนั้นค่อนข้างล้าสมัยไปแล้ว อาจารย์บางท่านประสบปัญหาเนื่องจากผู้ใช้ห้องสมุดซึ่งเป็นอาจารย์ด้วยกันขาดความรับผิดชอบในการคืนหนังสือให้ตรงเวลาที่นัดหมาย ส่วนบางท่านก็ประสบปัญหาใน-

เรื่องการยืมหนังสือจากห้องสมุดเช่นกัน แต่เป็นว่าไม่สามารถยืมไว้ใช้ได้นานตามอำเภอใจ
ดังรายละเอียดในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ปัญหาในการศึกษาค้นคว้าเอกสารอ้างอิง

ปัญหาในการค้นคว้าศึกษาเอกสารอ้างอิงที่อ้างถึง	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ห้องสมุดไม่มีเอกสารที่ต้องการ	48	51.06
ห้องสมุดมีเอกสารที่ต้องการแต่ค้นตัวเล่มไม่พบ	18	19.15
เอกสารเป็นภาษาต่างประเทศ ต้องใช้เวลา- ในการศึกษาทำความเข้าใจมาก	19	20.21
อื่น ๆ	9	9.58

2. ประเภทของเอกสารที่อาจารย์ใช้เพื่อการอ้างอิง

ในการวิเคราะห์เพื่อศึกษาประเภทของเอกสารที่ได้รับการอ้างอิงในบทความ
วิชาการทั้ง 85 บทความ ซึ่งมีจำนวนเอกสารที่อ้างถึงรวมทั้งสิ้น 842 รายการนั้น
สามารถจำแนกตามภาษาได้เป็นเอกสารภาษาไทย 207 รายการ (24.58%) และภาษา
ต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ ภาษาเยอรมัน และภาษาญี่ปุ่น) 635 รายการ (75.42%)
ส่วนประเภทของเอกสารที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ หนังสือ รองลงมาคือวารสาร
ซึ่งมีจำนวนการอ้างอิงเท่ากับ 43.35 เปอร์เซ็นต์ และ 41.33 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ
ที่เหลือ 15.32 เปอร์เซ็นต์เป็นการอ้างอิงเอกสารประเภทอื่น ๆ รวมกัน ดังรายละเอียด
ในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 จำนวนเอกสารที่อ้างอิงจำแนกตามประเภท

ประเภทของเอกสาร	ภาษาไทย	ภาษาต่างประเทศ	รวม
	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)
หนังสือ	85(10.10)	280(33.25)	365(43.35)
วารสาร	29(03.44)	298(35.39)	327(41.33)
วิทยานิพนธ์	11(01.31)	4(00.48)	15(01.78)
สิ่งพิมพ์รัฐบาล	32(03.80)	18(02.14)	50(05.94)
รายงานการประชุม	11(01.31)	8(00.96)	19(02.26)
รายงานประจำปี	-	-	-
รายงานการวิจัย	8(00.96)	21(2.49)	29(03.44)
หนังสือพิมพ์	20(02.38)	-	20(02.38)
นิตยสาร	1(00.12)	-	1(00.12)
วัสดุไม่ตีพิมพ์	10(01.19)	6(00.71)	16(01.90)
รวม	207(24.58)	635(75.42)	842(100.00)

3. แหล่งเก็บเอกสารที่อาจารย์ใช้เพื่ออ้างอิง

จากจำนวนเอกสารอ้างอิงที่อ้างอิงทั้ง 842 รายการ ดังกล่าวนั้น ผลการวิจัยปรากฏว่าเอกสารจำนวนสูงสุด 346 รายการ (41.09%) เป็นเอกสารส่วนตัวของผู้เขียนอันดับรองลงมา เป็นเอกสารของห้องสมุดคณะ/สถาบันที่อาจารย์ผู้เขียนสังกัดอยู่ในขณะที่พบว่าจำนวนต่ำสุดเป็นเอกสารของห้องสมุดต่างคณะ/สถาบันในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามรายละเอียดในตารางที่ 14 สำหรับเอกสารจากที่อื่น ๆ นั้นจากคำตอบในแบบสอบถามที่อาจารย์ได้ระบุไว้ ได้แก่ หอสมุดแห่งชาติ กองจดหมายเหตุแห่งชาติ ห้องสมุดสยามสมาคม

ห้องสมุดสำนักงานมาตรฐาน กระทรวงอุตสาหกรรม ห้องสมุดกรมวิทยาศาสตร์บริการ
ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ และคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ห้องสมุดองค์การ-
สหประชาชาติ ห้องสมุด British Council ห้องสมุดสถาบันวัฒนธรรมเยอรมัน ห้องสมุด
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี บางเขน

ตารางที่ 14 แหล่งที่มาของเอกสารที่อ้างถึง

แหล่งที่มาของเอกสาร	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
เป็นเอกสารส่วนตัว	346	41.09
เป็นเอกสารของเพื่อน	29	3.44
เป็นเอกสารของห้องสมุดคณะ/สถาบันในสังกัด	300	35.63
เป็นเอกสารของห้องสมุดคณะ/สถาบันในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	8	0.95
ลงกรรมมหาวิทยาลัย		
เป็นเอกสารของหอสมุดกลาง	12	1.43
เป็นเอกสารจากที่อื่น ๆ	147	17.46

โดยที่ผลการวิจัยปรากฏว่าเอกสารที่อาจารย์ใช้เพื่อการอ้างอิง เป็นเอกสารในหอสมุดกลาง
ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นจำนวนค่อนข้างน้อย ประกอบกับผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่ใน
หน่วยงานแห่งนี้ ฉะนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจรายชื่อเอกสารอ้างอิงที่อ้างถึงทั้ง 842
รายการนี้กับรายชื่อเอกสารของหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ด้วย ผลการสำรวจพบว่ามีเพียง 117 รายการ (13.90%) เท่านั้นที่มีอยู่ในหอสมุดกลาง
สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งสามารถแยกตามประเภทของเอกสาร
ได้ตามตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ประเภทของเอกสารที่อ้างอิงซึ่งมีอยู่ในหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเภทของเอกสาร	ภาษาไทย	ภาษาต่างประเทศ	รวม
	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)
หนังสือ	20(17.09)	23(19.66)	43(36.75)
วารสาร	26(22.22)	8(06.84)	34(29.06)
วิทยานิพนธ์	8(06.84)	-	8(06.84)
สิ่งพิมพ์รัฐบาล	9(07.69)	-	9(07.69)
รายงานการประชุม	-	-	-
รายงานประจำปี	-	-	-
รายงานการวิจัย	4(03.42)	-	4(03.42)
หนังสือพิมพ์	19(16.24)	-	19(16.24)
นิตยสาร	-	-	-
วัสดุไม่ตีพิมพ์	-	-	-
รวม	86(73.50)	31(26.50)	117(100.00)

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย